

УДК 347.77/.78

Є.О. Харитонов,

доктор юридичних наук, професор,
завідуючий кафедрою цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»,
член-кор. НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України

О.І. Харитонova,

доктор юридичних наук, професор,
завідуюча кафедрою права інтелектуальної власності
та корпоративного права Національного університету
«Одеська юридична академія», член-кор. НАПрН України,
заслужений діяч науки і техніки України

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО

Анотація. У статті досліджуються питання авторського права у контексті розвитку інформаційних технологій. Аналізується зв'язок між появою мережі Інтернет і новими формами творів. Розглядаються нові види об'єктів авторських прав, що виникають у процесі розвитку інформаційних технологій: комп'ютерні програми, бази даних, мультимедійні твори, мережеві твори тощо. Досліджуються характерні ознаки таких творів: використання комп'ютерної програми, цифрова форма, віртуальність, інтерактивність.

Ключові слова: інформаційні технології, авторське право, інтерактивність, віртуальність, мультимедійні твори, комп'ютерні програми, мережеві твори.

Інформаційно-комунікаційні технології розвиваються у небаченому досі темпі. За перше десятиріччя ХХІ ст. кількість користувачів Інтернету зросла з 350 мільйонів до понад двох мільярдів [1, с. 10]. Ще ніколи в історії людства так багато людей не були пов'язані між собою в мережі, що працює в режимі реального часу; безпрецедентними є можливості колективної дії через спільні Інтернет-платформи (для споживачів, творців, дослідників, активістів і багатьох інших) [1, с. 16].

Доба Інтернету є епохою безперешкодного блискавичного розповсюдження різноманітної інформації в глобальних масштабах. Інформація передається Інтернетом переважно у вигляді творів, які є об'єктами

авторського права. Зазначеним зумовлюється необхідність дослідження питань авторського права у контексті розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Тим більше, що відповідна проблематика усе ще залишається недостатньо дослідженою вітчизняними правознавцями.

Отже, розглянемо, якими є особливості об'єктів авторського права у сфері технологічно-комунікаційних відносин.

Відповідно до ч. 1 ст. 433 ЦК України об'єктами авторського права є твори, а саме: 1) літературні та художні твори, зокрема: романи, поеми, статті та інші письмові твори; лекції, промови, проповіді та інші усні твори; драматичні, музично-драматичні

твори, пантоміми, хореографічні, інші сценічні твори; музичні твори (з текстом або без тексту); аудіовізуальні твори; твори живопису, архітектури, скульптури та графіки; фотографічні твори; твори ужиткового мистецтва; ілюстрації, карти, плани, ескізи і пластичні твори, що стосуються географії, топографії, архітектури або науки; переклади, адаптації, аранжування та інші переробки літературних або художніх творів; збірники творів, якщо вони за добором або упорядкуванням їх складових частин є результатом інтелектуальної діяльності; 2) комп'ютерні програми; 3) компіляції даних (бази даних), якщо вони за добором або упорядкуванням їх складових частин є результатом інтелектуальної діяльності; 4) інші твори.

Твором визнають сукупність ідей, думок, міркувань, образів, наукових положень, оцінок, висновків, пропозицій тощо, які виникли у процесі творчої діяльності автора і знайшли своє відображення у певній об'єктивній формі [2, с. 23]. Критерієм, який дозволяє віднести будь-які види творів до цієї категорії, є те, що вони виникли в результаті творчої діяльності або художнього вираження автора. У літературі висловлена думка щодо подібності між поняттями «творчість» та «інформація», оскільки вони мають єдиний чинник, побудовані на одних і тих самих інститутах. Тому йдеться про виникнення так званого інформаційного світосприйняття, у якому поняття інформації посідає центральне, чільне місце, а процес еволюції розуміється як творчий процес, суттю якого є накопичення інформації [3, с. 19].

У цьому контексті творчість є процесом пошуку, обробки, виробництва і передачі інформації. Таким чином, і авторський твір також являє собою інформацію певного гатунку. Ця інфор-

мація не є матеріальною, але вона фіксується на матеріальних носіях. До поширення цифрового запису і Інтернету люди в основному мали справу з творами науки, літератури і мистецтва, що зафіксовані на звичайних матеріальних носіях.

Традиційно виділяють такі форми існування творів, як усна, письмова, об'ємно-просторова, твори можуть існувати у формі зображення, звуку та відеозапису.

З появою Мережі і можливістю оцифрування з'явилися нові форми існування творів, а також нові способи використання вже існуючих.

З огляду на тісний зв'язок об'єктів права інтелектуальної власності з поширенням інформаційних технологій всі об'єкти авторського права умовно поділили на три великі групи.

До першої з них належать ті твори, у яких творчий результат первинно виражений у інформаційному коді і може бути зафіксованим на нескінченній множині носіїв і на різноманітних їх видах, що фактично означає відсутність зв'язку з конкретним носієм і носієм взагалі. До цієї групи можна віднести літературні твори, музичні твори з текстом і без нього, аудіовізуальні твори, географічні та інші мапи, плани тощо, фонограми, бази даних та ін.

До другої групи належать твори, що виражені у матеріальній речі і невіддільні від фізичного носія. Це твори скульптури, декоративно-прикладного мистецтва, архітектури, садово-паркового мистецтва, містобудування, тощо.

І, нарешті, третя група творів складається з тих результатів, які спочатку були виражені в інформаційному коді, однак автор має намір у майбутньому втілити їх у матеріальному об'єкті або натуральному вигляді. До таких об'єктів належать драматичні або дра-

матично-музичні, сценарні твори, хореографічні твори, твори архітектури, садово-паркового тощо мистецтва у вигляді планів, креслень, макетів тощо.

Твори першої і третьої групи за суттю своєю не є речами матеріальними, не залежать від матеріального носія і повною мірою проявляють властивості інформації [3, с. 19].

Таким чином, конверсія у інформаційний код або формат об'єктів перших двох груп відбувається за допомогою технологій оцифрування, при цьому вони практично нічого не втрачають у змістовній складовій. Щодо другої групи об'єктів, слід зазначити, що вони також можуть бути переведені у інформаційну систему, однак при конверсії матеріальних об'єктів авторського і суміжних в інформаційний код відбувається втрата можливостей їх тактильного, смакового та інших властивостей. Комунікативна складова цих об'єктів, що визначається властивостями транслявання та мультиплікативності, навпаки, значно посилюється. Це стає можливим за рахунок переходу у інформаційну систему, або кіберпростір. На сьогодні до переліку авторських і суміжних прав, що мають охорону, включені об'єкти, що розраховані на зорове і слухове сприйняття [3, с. 24].

Оцифруванням є виражений електронними засобами переклад на бінарну мову, що використовує двійкові знаки 1 і 0, будь-якого повідомлення у формі текстів, слів, звуків, статичних або рухомих зображень, які зберігаються у пам'яті комп'ютерів, можуть передаватися у будь-яке інше місце, а потім перетворюються у форми, доступні для сприйняття людиною [4, с. 4]. Цифрова (або електронна) форма радикальним чином змінила стереотипи та уявлення щодо об'єктивності форми твору, разом з телекомунікаційними техноло-

гіями цифрова форма творів у мережі стає ідеальною формою для подальшого розвитку науки і культури, просвіти і освіти. Відповідно до узгоджених заяв щодо ст. 1 (4) Договору ВОІВ про авторське право та ст.ст. 7, 11, 16 Договору про виконання і фонограми, процес оцифрування ототожнюється з відтворенням, а у Зеленому документі (Green Paper), прийнятий Комісією ЄС 19.07.1995 р., що враховувався при розробленні зазначених Договорів, визначається, що термін «відтворення» слід застосовувати й у випадку застосування цифрових технологій [5].

Але інформаційні технології не змінили якісно поняття об'єктивної форми твору, оскільки під об'єктивною формою розуміють таку форму твору, яка забезпечує його існування окремо від творця та робить його доступним для сприйняття іншими особами. Змінився кількісний склад таких форм, пов'язаний з можливостями оцифрування. І хоча вичерпна відповідь стосовно визначення і розуміння правової природи правоможності оцифрування поки що відсутня, цифрова форма існування твору має низку позитивних властивостей. Зокрема, на рівних за обсягом носіях обсяг запису у цифровій формі на порядок більший; застосування єдиної бінарної мови для передачі повідомлень дозволяє користуватися будь-яким каналом інформації; оцифрування дозволяє створювати ідентичні копії, оскільки і копія, і оригінал виконані за допомогою тієї ж самої комбінації бінарних знаків тощо [6, с. 35].

Фотографії та інші нерухливі зображення на екрані комп'ютера (карти, схеми, діаграми тощо) є другою категорією поширених творів, які передаються за допомогою мережі Інтернет. При цьому, ці зображення можуть

створюватися на екрані комп'ютера спеціальними програмами, призначеними для полегшення користування людиною самим комп'ютером (операційні системи) та сервісами Інтернету (програми, призначені для «пересування» Інтернетом, — браузері та інші прикладні програми) або бути розміщеними в Інтернеті і мати незалежний від комп'ютерів користувачів характер. У першому випадку зображення на екрані є частиною комп'ютерної програми, її інтерфейсом і охороняється разом із усією програмою, а в другому — зображення є цифровою фотографією і охороняється як звичайна фотографія або є результатом переведення в цифрову форму звичайної фотографії, іншого двовимірного (картини, малюнку) або тривимірного (скульптури, будівлі) твору і, при відповідності критерію оригінальності, охороняється як похідний від них твір.

Музичні твори, як з текстом, так і без, традиційно охороняються авторським правом [7]. Від поняття «музичний твір» слід відрізнити поняття «фонограма». Остання також є результатом творчої праці, але вторинним, результатом фіксації у матеріальній формі виконання першого. Права на музичний твір належать його автору, на виконання — виконавцю, а на фонограму — її виробнику. Відповідно до положень Конвенції про захист інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їхніх фонограм 1971 р. фонограмою є виключно звуковий запис звуків [8]. У законодавстві України під фонограмою мається на увазі звукозапис на відповідному носії (магнітній стрічці чи магнітному диску, грамофонній платівці, компакт-диску тощо) виконання або будь-яких звуків, крім звуків у формі запису, що входить до аудіовізуального твору (ст. 1 Закону України «Про авторське право

і суміжні права»). Відповідно до положень Інтернет-Договорів ВОІВ автори, виконавці, виробники фонограм мають виключні права дозволяти відтворення своїх творів, виконань, фонограм в цифровому середовищі, а також здійснювати доступ до своїх творів, виконань, фонограм. Під правом дозволяти відтворення твору, виконання, фонограми, відеограми, програми мовлення розуміється дозвіл на виготовлення одного або більше примірників в будь-якій матеріальній формі, а також їх запис для тимчасового чи постійного зберігання в електронній (у тому числі цифровій), оптичній або іншій формі, яку може зчитувати комп'ютер. Здійсненням доступу є доведення до загального відома через дротові та не дротові засоби зв'язку творів, виконань, фонограм таким чином, що представники публіки можуть здійснювати до них доступ з будь-якого місця і в будь-який час за їхнім власним вибором. Таким чином, правомірне використання об'єктів авторського права і суміжних прав в мережі Інтернет потребує дозволу від суб'єктів відповідних прав.

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій зумовив також появу нових, більш утилітарних об'єктів авторського права: комп'ютерних програм, баз даних, мультимедійних творів, мережевих творів.

Так, зокрема, комп'ютерна програма це набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи у будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату. В умовах ринкової економіки комп'ютерні програми набули значення вартісної товарної продукції. Зазначена продукція поєднує в собі результати інтелектуальної твор-

чості і технічної праці високої складності. Комп'ютерні програми є порівняно новим об'єктом авторського права, оскільки масове виробництво персональних комп'ютерів, а отже і розробка та поширення комп'ютерних програм почалися лише наприкінці ХХ сторіччя.

Відповідно до міжнародних норм комп'ютерні програми підпадають під охорону авторського права і на них поширюється режим охорони літературних творів (Бернська конвенція, Директива ЄС «Про правову охорону комп'ютерних програм» [9], Угода ТРІПС [10]). Це пов'язано з тим, що кожна комп'ютерна програма має всі необхідні ознаки твору науки, літератури і мистецтва. По-перше, вихідний текст комп'ютерної програми має риси письмового літературного твору. По-друге, алгоритми, методи, ідеї, теорії, формули, що використовуються при створенні програми, надають їй рис наукового твору. І, нарешті, анімація, графіка, аудіовізуальні відображення, що створюються комп'ютерною програмою, наближають її до художнього твору [11]. Однак слід мати на увазі, що, попри певну подібність, комп'ютерні програми не є тотожними творам, на них лише поширюється відповідний правовий режим. Так, якщо для літературних творів потрібний текст, здатний викликати у користувача певні образи, то до комп'ютерної програми такої вимоги не висувається, частина комп'ютерної програми (команди для комп'ютера) взагалі не сприймаються людиною [12, с. 208].

ЦК України також визнає комп'ютерні програми об'єктами авторського права і за правовим режимом прирівнює їх до літературних творів. Правова охорона поширюється на всі види комп'ютерних програм, в тому числі на операційні системи і про-

грамні комплекси, які можуть бути виражені на будь-якій мові і в будь-якій формі, включаючи вихідний текст і об'єктний код. Проте поза охороною залишаються ідеї та принципи, які лежать в основі програм, у тому числі ідеї і принципи організації інтерфейсу і алгоритму, а також мови програмування.

Варто згадати, що Суд ЄС 3.07.2012 р. виніс рішення у справі С-128/11, яким визнав допустимим перепродаж ліцензій на комп'ютерні програми та примірники програм початковим набувачем, розширивши тим самим дію принципу вичерпання прав на розповсюдження. Зараз набувач програм часто-густо обмежений положеннями ліцензійної угоди, що забороняє передачу ліцензії іншим особам без згоди правовласника. Це економічно вигідно правовласнику, який може отримати винагороду з кожного, хто хоче скористатися програмою, і не вигідно набувачам програм, які сплатили безстрокове користування продуктом. Специфічна особливість цифрового товару, яким покупець не вправі розпоряджатися на свій розсуд, властива не лише комп'ютерним програмам, але й іншому цифровому контенту. Виникає питання, чому покупець цифрової книги або музичного запису не може продати її іншій особі, а щодо твору на матеріальному носії він таких обмежень не має? Багато хто був би зацікавлений у поширенні принципу вичерпання прав на весь цифровий контент, аби забезпечити його вільний обіг. Як слушно зазначається у літературі, це більшою мірою відповідало б інтересам усіх верств суспільства і забезпечувало б вільну конкуренцію. Суд ЄС у своєму рішенні зробив важливий крок у цьому напрямку — визнав правомірним відчуження примірника програми первісним набувачем

іншим особам незалежно від умов ліцензійної угоди, зазначивши при цьому, що новий набувач має право вільно використовувати програму за її призначенням і розпоряджатися нею [13, с. 90]. Втім, практика вирішення питання щодо вичерпання прав на зазначений об'єкт авторських прав у ЄС, перебуває на етапі становлення, а в Україні взагалі відсутня. Тому саме поняття вичерпання прав при продажу цифрових копій комп'ютерних програм потребує детального опрацювання на теоретичному рівні [14].

Якщо у межах моделі комерційних комп'ютерних програм вихідні тексти програм є власністю виробника і охороняються відповідним чином, то з розвитком комп'ютерних технологій серйозну конкуренцію їм почали складати, так звані, вільні програмні продукти, тобто програми з відкритими вихідними текстами. Найбільш відомою поміж таких програм є операційна система Linux, розроблена у 1991 р. Л. Торвальдом і розміщена в Інтернеті як вільна розробка, котра отримала широку підтримку програмістів усього світу. Використання комп'ютерних програм з відкритими текстами визначається спеціальними ліцензіями, найбільш поширеною серед яких є Генеральна публічна ліцензія (General Public License, GPL). Відповідно до неї автор комп'ютерної програми з відкритим вихідним текстом дозволяє використовувати цей текст будь-якій особі для розробки іншого програмного продукту за умови, що ця особа також надає іншим користувачам вихідний текст своєї розробки.

Бази (компіляції) даних — це сукупність творів, даних або будь-якої іншої незалежної інформації в довільній формі, у тому числі електронній, підбір і розташування складових частин якої та її упорядкування є результатом

творчої праці, і складові частини якої є доступними індивідуально і можуть бути знайдені за допомогою спеціальної пошукової системи на основі електронних засобів (комп'ютера) чи інших засобів. Визначення бази даних викладене у преамбулі Директиви 96/9/ЄЕС, де зазначається, що термін «база даних» слід розуміти як такий, що стосується будь-якого зібрання літературних, художніх, музичних або інших творів і матеріалів, таких як тексти, звуки, зображення, цифри, факти і дані, а також включає елементи, необхідні для функціонування або користування деякими з баз даних, наприклад, тезауруси або системи інформації. Бази даних є електронними сховищами даних та інформації. Це пов'язані між собою електронні картотеки, мета яких полягає у забезпеченні доступу до документації, яка міститься в них, невизначеного кола осіб. Вони відрізняються від художніх, літературних творів рівнем оригінальності, менш творчим характером. Так, наприклад, комп'ютерна програма є набором команд (інструкцій), кількість яких у різних мовах програмування обмежена. При цьому індивідуальність автора відображена у стилі програмування.

Угодою ТРІПС (ст. 10) визначено, що компіляція даних або іншої інформації в електронній чи іншій формі, яка завдяки відбору або упорядкуванню її змісту є результатом інтелектуальної творчої діяльності, охороняється як така. Така охорона не поширюється на дані або інформацію і не стосується авторського права, яке вже існує на самі дані або інформацію. Аналогічний підхід відображений у Директиві Європейського Парламенту та Ради «Про правовий захист баз даних» від 11.03.1996 р. [15]. Відповідно до ст. 3 Директиви база даних означає

зібрання незалежних творів, даних чи інших матеріалів, які систематично чи методично упорядковані і доступні індивідуально за допомогою електронних та інших засобів. Бази даних, які через упорядкування або підбір їхнього вмісту є власним інтелектуальним творінням автора, захищаються як такі авторським правом. Інші критерії для визначення того, чи підлягають вони такому захисту, не застосовуються.

Бази даних поділяють на креативні, інвестиційні та такі, що не підлягають охорони. Креативні бази даних є результатом творчої праці укладача з підбору і розміщення елементів бази даних, які охороняються авторським правом. Інвестиційні бази даних є результатом значних інвестицій у створення бази даних, що охороняється суміжним правом або іншим правом — *sui generis*. Неохоронюваними базами даних є такі, у яких відсутні елементи творчості і значних інвестицій [11, с. 123].

Web-сайти за своєю природою є близькими до баз даних. Тексти, розміщені на Web-сайті, зазвичай містять посилання на інші інформаційні ресурси, розміщені на тому самому або іншому сайті. Таким чином, Web-сайти є механізмами доступу до систематизованої інформації та, будучи оригінальними, підлягають охороні авторським правом як бази даних.

Мультимедійні твори є складними об'єктами авторського права, що мають у своєму складі різноманітні результати інтелектуальної діяльності (є сукупністю текстової, графічної інформації, зображень, у тому числі, із звуковим супроводом), але є єдиним об'єктом. У добу інформаційних технологій мультимедіа стають усе більш різноманітними: комп'ютерні ігри, інтернет-сайти, віртуальні музеї, електронні журнали, навчальні програми тощо.

Існують різні точки зору стосовно правової природи мультимедійних творів, але найбільш популярним є розуміння їх як інтерактивних творів, створених за допомогою комп'ютерної техніки [16, с. 73]. Особливостями цього результату творчої діяльності є те, що він виражається у електронній (цифровій) формі, а також активна роль користувача у його функціонуванні. Характерними ознаками мультимедійного твору є: 1) його складний характер; 2) наявність не менше двох складових, що є різними за характером результатами інтелектуальної творчої діяльності, але створюють єдиний об'єкт; 3) наявність такого обов'язкового елементу як комп'ютерна програма; 4) вираження у цифровій формі; 5) віртуальність; 6) інтерактивність [17, с. 36-37,41]. Складним є характер взаємозв'язків між суб'єктами мультимедійних творів, які включають елементи, що виражені неоднаково: з текстами, інтерфейсу співіснують відео- і аудіокліпи, графіка. Найбільш важливим в мультимедійних продуктах є їхня здатність видозмінюватися і демонструвати різноманітні результати роботи у залежності від дій користувача, які досить часто мають творчий характер [18, с. 19]. Таким чином сама природа розглядуваних програм, яка характеризується поєднанням різних джерел, породжує «каскадні права». У цьому випадку співпраця зі створення мультимедійного продукту не підпадає під співавторство, оскільки творчий внесок і його характер є різними у різних співучасників. Але проблема визначення поняття і встановлення специфіки суб'єктів авторського права у добу інформаційних технологій є темою окремого дослідження.

Таким чином, підсумовуючи здійснений аналіз особливості об'єктів авторського права у сфері техноло-

гічно-комунікаційних відносин, можна дійти висновку про зміну уявлень про форму існування традиційних об'єктів авторського права і появу нових, що мають ознаки віртуальності і інтерактивності. Зазначеним і обумовлюється

як необхідність пошуку нових підходів до розуміння об'єктивної форми результатів інтелектуальної творчої діяльності, так і до розуміння авторських прав на сучасному етапі розвитку інформаційних технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ерік Шмідт, Джаред Коен. Новий цифровий світ // Переклала з англ. Ганна Лелів. — Львів : Літопис, 2015. — 368 с.
2. Сарана С.В. Авторське право та правова охорона інтелектуальної власності в Україні і її адаптація до законодавства Європейського союзу: навчальний посібник. — Полтава, 2007. — 205 с.
3. Будник Р.А. Эволюция системы авторских и смежных прав в информационном обществе: от исключительного к инклюзивному праву автора. — М. : Юрлитинформ, 2013. — 192 с.
4. Керевер А. Проблемы адаптации в цифровую мультимедийную среду. Права на воспроизведение и права на сообщение публице // Бюллетень по авторскому праву. — 1998. — № 2. — С. 4-23.
5. Авторське право і суміжні права в інформаційному просторі: «Зелений документ», прийнятий Комісією Європейського Співтовариства 19.07.1995 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://litterref.ru/qasujgmermer.html>
6. Ващинець І.І. Цивільно-правова охорона авторських прав в умовах розвитку інформаційних технологій: дис. ...канд.юрид.наук. — К., 2006. — 179 с.
7. Бернская конвенция об охране литературных и художественных произведений. Парижский акт от 24.07.1971 года, изменённый 2 октября 1979 года. Женева: ВОИС, 1990. — Ст. 2 (1).
8. Конвенция об охране интересов производителей фонограмм от незаконного воспроизводства их фонограмм от 29.10.1971 г. — Женева: ВОИС, 1972. — Ст. 1(а).
9. Про правову охорону комп'ютерних програм: Директива Європейського Парламенту та Ради від 14.05.1991 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/shaw/994_241
10. Угода про торговельні аспекти права інтелектуальної власності сот; Угода, Міжнародний документ від 15.04.1994 // Офіційний вісник України. — 2010. — № 84. — Ст. 2989.
11. Судариков С.А. Авторское право: учебник. — М. : Проспект, 2011. — 464 с.
12. Хохлов В.А. Авторское право: Законодательство, теория, практика. — М. : Издательский Дом «Городец», 2008. — 288 с.
13. Андрощук Г. Про право на перепродаж ліцензій на програмне забезпечення // Судова практика. — 2013. — № 2 (128). — С. 90-92.
14. Детальніше див. : Томаров І. Исчерпание прав при продаже цифровых копий софта // <http://www.legalshift.com.ua/?p=717>; Томаров І. Вичерпання прав на софт з українськими судами [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.legalshift.com.ua/?p=731>.
15. Про правовий захист баз даних: Директива Європейського Парламенту та Ради від 11.03.1996 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/shaw/994_241
16. Интеллектуальная собственность (исключительные права): Учебное пособие / Под ред. Н.М. Коршунова. — М., 2006. — С. 73.
17. Котенко Е.С. Авторские права на мультимедийный продукт: монография. — М. : Проспект, 2013. — 128 с.
18. Diplomatic Conference on Certain Copyright and Neighbouring Rights Questions. — Geneva. — 2-20 December 1996. // Аналитические обзоры, подготовленные Международным бюро на пленарных заседаниях, в частности № 417, 426, 435, 461 и 465, а также позиция Африканской группы. — С. 19.

Харитонов Е.О., Харитонова Е.И.

Информационные технологии и авторское право.

Аннотация. В статье исследуются вопросы авторского права в контексте развития информационных технологий. Анализируется связь между появлением сети Интернет и новыми формами произведений. Рассматриваются новые виды объектов авторских прав, возникающих в процессе развития информационных технологий: компьютерные программы, базы данных, мультимедийные произведения, сетевые произведения и тому подобное. Исследуются характерные признаки произведений: использование компьютерной программы, цифровая форма, виртуальность, интерактивность.

Ключевые слова: информационные технологии, авторское право, интерактивность, виртуальность, мультимедийные произведения, компьютерные программы, сетевые произведения.

E. Kharitonov, O. Kharitonova

Information Technology and Copyright.

Summary. The issues of copyright in the context of development of information technology are researched in the article. The relationship between the advent of the Internet and new forms of works is being analyzed. New types of objects of copyright, arising in the process of development of information technology, are being examined: computer programs, databases, multimedia works, network works etc. Characteristic features of such works are being investigated: the use of computer software, digital form, virtuality, interactivity.

Keywords: information technology, copyright, interactivity, virtuality, multimedia works, computer programs, network works.

